

Handreiking "Overeenkomst Medische Staf – Raad van Bestuur"

Inleiding

Kwaliteit en veiligheid van zorg binnen de ziekenhuizen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de raad van bestuur en de medische staf. Hierbij is de raad van bestuur eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en veiligheid en dienen de activiteiten van de medische staf erop ingericht te zijn om de kwaliteit en veiligheid te bevorderen en te borgen.

Met de invoering van de integrale bekostiging per 1 januari 2015 zijn de verhoudingen in het ziekenhuis weliswaar op onderdelen veranderd, maar ten aanzien van de kwaliteit- en veiligheid blijft gelden dat de verantwoordelijkheid voor kwaliteit en veiligheid in de kern gezamenlijk dient te worden vormgegeven. Daartoe is het van belang dat de raad van bestuur van de instelling en de medisch staf goede afspraken maken. Dit document vormt een handreiking voor dergelijke (vernieuwde) lokale afspraken tussen de medische staf en de raad van bestuur en kan daarmee dienen als de lokale opvolger van het Document Medische Staf.

Achtergrond

Verhouding medische staf – raad van bestuur

Van oudsher regelt het document medische staf de relatie tussen raad van bestuur en medische staf op het gebied van kwaliteit en veiligheid én op het gebied van strategisch ziekenhuisbeleid en bedrijfsvoering.

Met de komst van Medisch Specialistische Bedrijven (MSB's) per 1 januari 2015 en de nieuwe Arbeidsvoorwaardenregeling Medisch Specialisten (AMS) per 1 januari 2016 - die in veel ziekenhuizen leidt tot de vorming van Verenigingen van Medisch Specialisten in Dienstverband (VMSD's) - kan er lokaal behoefte bestaan aan een nieuwe overeenkomst waarin de verhouding tussen medische staf en raad van bestuur wordt vastgelegd. Welke zaken zijn nog onderdeel van de relatie tussen medische staf en ziekenhuis en op welke tafels horen welke onderwerpen thuis? Deze handreiking biedt hierbij houvast.

Wat wijzigt in de verhouding medische staf – raad van bestuur met de komst van het MSB?

Adviesrecht ten aanzien strategisch ziekenhuisbeleid of regelingen met betrekking tot bedrijfsvoering kunnen om fiscale redenen niet langer onderdeel zijn van de relatie tussen medische staf en raad van bestuur wanneer er een MSB is ingericht. Als het ziekenhuis deze onderwerpen wil voorleggen of overeenkomen met de vrij beroepsbeoefenaren, dan zal dit onderdeel moeten zijn of worden van de Samenwerkingsovereenkomst tussen raad van bestuur en MSB.

Instemming ten aanzien van regelingen op het gebied van kwaliteit en veiligheid kan wél onderdeel blijven van de relatie tussen medische staf en raad van bestuur wanneer het gaat om regelingen die gelden voor alle medisch specialisten ongeacht hun werkvorm. Wanneer het echter gaat om specifieke regelingen voor of binnen het MSB dan zullen deze overeengekomen moeten worden in de Samenwerkingsovereenkomst tussen raad van bestuur en MSB.

Wat betekent dit voor de medisch specialisten in dienstverband?

In hoofdstuk 8 van de AMS (het Statuut) is adviesrecht ten aanzien van strategisch ziekenhuisbeleid en instemming met betrekking tot regelingen overeengekomen voor de medisch specialist in dienstverband.

Wanneer binnen een ziekenhuis een VMSSD is opgericht, betekent dit dat de raad van bestuur voorgenomen strategisch ziekenhuisbeleid en specifieke regelingen, conform het Statuut, voor advies voorlegt aan of overeenkomt met de VMSSD.

Wanneer geen VMSSD is opgericht, neemt de medische staf deze rol over. In casu, de medisch specialisten in dienstverband die lid zijn van de medische staf geven dan advies of komen specifieke regelingen overeen. In dat geval is het aan te raden om in de lokale overeenkomst medische staf – raad van bestuur te verwerken op welke wijze de relatie tussen medische staf en raad van bestuur wordt vormgegeven voor VMSSD zaken. Het Statuut is hierbij leidend.

Wat blijft er dan over voor de medische staf?

Wanneer de medisch specialisten in dienstverband hun collectieve zaken regelen via een VMSSD zal het overleg tussen medische staf en raad van bestuur zich richten op algemene regelingen op het gebied kwaliteit en veiligheid. Omdat de inhoudelijke invulling van uitgangspunten en algemene regelingen op het gebied van kwaliteit en veiligheid los staat van werkvorm en dus logischerwijs gelijk is voor zowel medisch specialisten in dienstverband als medisch specialisten werkzaam in een MSB of een andere werkvorm, kan deze inhoud overeengekomen worden tussen raad van bestuur en medische staf.

Uitgangspunt daarbij is dat alle in het ziekenhuis werkzame medisch specialisten en eventueel daaraan gelijkgestelden ongeacht hun werkvorm (dienstverband met het ziekenhuis of lid / maat / aandeelhouder van één van de met het ziekenhuis samenwerkende MSB's) lid zijn van de medische staf.

Door de aanwezigheid van een medische staf waarvan alle in het ziekenhuis werkzame medisch specialisten en eventueel daaraan gelijkgestelden lid zijn, is er één platform waarmee:

- de raad van bestuur overeenstemming kan bereiken over de inhoud van voor alle in het ziekenhuis werkzame medisch specialisten geldige uitgangspunten en algemene regelingen kwaliteit en veiligheid; het betreft uitgangspunten en regelingen die los staan van werkvorm en die mede invulling geven aan de beroepsuitoefening en wettelijke, individuele verantwoordelijkheid van de medisch professional en aan de wettelijke eindverantwoordelijkheid van de raad van bestuur.
- de medisch specialisten - op basis van hun professie en ongeacht werkvorm - de kwaliteit en veiligheid van zorg aan patiënten bevorderen en onderling kunnen afstemmen
- de medisch specialisten veelal een meerjaren medisch beleidsplan opstellen dat – in lijn met het ziekenhuisbeleid – speerpunten bevat op het gebied van kwaliteit en veiligheid.

Handreiking "Overeenkomst Medische Staf – Raad van Bestuur"

Op de volgende pagina treft u een voorbeeldovereenkomst medische staf – raad van bestuur.

De Federatie adviseert MSB's om de lokale overeenkomst medische staf – raad van bestuur voor te leggen in het vervolg-vooroverleg met de Belastingdienst.

Vrijwaring

De Federatie Medisch Specialisten en de Landelijk Vereniging van Artsen in Dienstverband hebben de grootst mogelijke zorg besteed aan de samenstelling van deze handreiking en onderstaande voorbeeldovereenkomst. Desondanks accepteren de Federatie en de LAD geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden in dit overzicht voor schade, overlast of ongemak noch voor andersoortige gevolgen die voortvloeien uit of samenhangen met het gebruik van deze handreiking of dit voorbeeldmodel.

VOORBEELDOVEREENKOMST MEDISCHE STAF – RAAD VAN BESTUUR

Préambule

Het bestuur van ziekenhuis ....., gevestigd te....., (hierna te noemen: het ziekenhuis) is met een gemandateerde afvaardiging van de medische staf van het ziekenhuis op ..... het volgende overeen gekomen.

Deze overeenkomst is voor onbepaalde tijd aangegaan. Met deze overeenkomst vervalt het Document Medische Staf.

Overwegende dat

1. het ziekenhuis krachtens de wet bevoegd is tot het leveren van medisch specialistische zorg;
2. de medisch specialisten volgens een in Nederland bij of krachtens de wet erkende registratie geregistreerd zijn als medisch specialist en bevoegd zijn hun medisch specialisme in volle omvang uit te oefenen;
3. medisch specialisten die op basis van een arbeidsovereenkomst, dan wel als vrij beroepsbeoefenaar, dat wil zeggen als maat, als aandeelhouder of lid van een MSB, via een Samenwerkingsovereenkomst tussen MSB en ziekenhuis zijn verbonden aan het ziekenhuis deel uit maken van de medische staf;
4. ook aan medisch specialisten gelijk te stellen beroepsbeoefenaren in het ziekenhuis lid kunnen zijn van de medische staf;
5. de raad van bestuur is eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit en veiligheid van zorg;
6. de medisch specialisten verantwoordelijk zijn voor hun beroepsuitoefening;
7. het voor de kwaliteit en veiligheid van zorg binnen het ziekenhuis van essentieel belang is dat ziekenhuisbreed regelingen inzake kwaliteit en veiligheid worden overeengekomen tussen ziekenhuis en medische staf;
8. de leden van de medische staf aan deze aldus overeengekomen algemene regelingen gebonden zijn ofwel op grond van hun arbeidsovereenkomst, ofwel op basis van afspraken binnen het medisch specialistisch bedrijf waaraan zij zijn verbonden en welk MSB een samenwerkingsovereenkomst is aangegaan met het ziekenhuis;
9. deze overeenkomst uitgaat van een vigerend stafreglement, dat onder meer voorziet in de instelling van een bestuur medische staf, dan wel gemachtigden die namens de te onderscheiden groep van medisch specialisten waarvan zij deel uitmaken beslissingen kunnen nemen;
10. met het aangaan van deze overeenkomst het document medische staf vervalt.

Zijn als volgt overeen gekomen:

Artikel 1 Definities

In deze overeenkomst 'verhouding medische staf – raad van bestuur' wordt verstaan onder:

Ziekenhuis: de rechtspersoon die een algemeen of categoriaal ziekenhuis exploiteert en die een samenhangend pakket van medisch specialistische zorg biedt, dan wel de organisatie(s) die op het moment van inwerkingtreding van deze regeling lid is (zijn) van de NVZ, alsmede de rechtspersoon die is opgericht door een of meerdere van de bovengenoemde rechtsperso(n)en met het oogmerk uitsluitend of nagenoeg uitsluitend diensten te verlenen naar bovengenoemde rechtsperso(n)en, welke gebruikelijk in ziekenhuizen werden of worden verricht;

Medische staf:

een orgaan in het ziekenhuis waarvan alle in het ziekenhuis werkzame medisch specialisten en (eventueel) de daarmee gelijk gestelde beroepsbeoefenaars deel uitmaken.

Medisch specialist: *de arts die volgens een in Nederland bij of krachtens de wet erkende registratie geregistreerd is als medisch specialist en bevoegd is zijn medisch specialisme in volle omvang uit te oefenen;*

Gelijkgestelde beroepsbeoefenaren: *met de medisch specialist wordt voor de toepassing van deze overeenkomst gelijk gesteld de universitair opgeleide beroepsbeoefenaar die op min of meer rechtstreekse wijze bij de medisch-specialistische hulpverlening betrokken is en uit dien hoofde lid (kunnen) zijn van de medische staf;*

Waarnemer: *de medisch specialist of daarmee gelijkgestelde die tijdelijk aan het ziekenhuis verbonden is ter vervanging van een afwezige collega, om een piek op te vangen of om een bepaald project uit te voeren;*

Raad van Bestuur: *de directie of raad van bestuur van het ziekenhuis, zoals statutair is bepaald, dan wel voor deze het bevoegde management van het ziekenhuis;*

Bestuur medische staf: *het bestuur van de medische staf als vermeld in het stafreglement;*

MSB (Medisch Specialistisch Bedrijf): *Medisch specialistisch bedrijf van vrij beroepsbeoefenaren, hiermee wordt in deze overeenkomst tevens bedoeld – indien lokaal van toepassing – meerdere medisch specialistische bedrijven en/of individuele vrij beroepsbeoefenaren die op basis van een Samenwerkingsovereenkomst verbonden zijn aan het ziekenhuis;*

Een te onderscheiden groep van medisch specialisten: *Een groep van in het ziekenhuis werkzame medisch specialisten, zijnde ofwel de gezamenlijke medisch specialisten in dienstverband, al dan niet georganiseerd in een VMSD ofwel de gezamenlijke medisch specialisten vrij beroepsbeoefenaren, georganiseerd in een MSB;*

VMSD: *Vereniging Medisch Specialisten in Dienstverband die optreedt als vertegenwoordiger van deze medisch specialisten. Bij het ontbreken van een VMSD wordt de rol van de VMSD ingevuld door de onderscheiden groep van medisch specialisten in dienstverband deel uitmakende van of via de medische staf;*

SOK (Samenwerkingsovereenkomst): *De overeenkomst tussen ziekenhuis en MSB die de samenwerking tussen deze partijen regelt tot het verlenen van Medisch Specialistische Zorg;*

Statuut: *Het onderdeel van de Arbeidsvoorwaardenregeling medisch specialisten in dienstverband (AMS) dat de afzonderlijke en de gezamenlijke verantwoordelijkheid regelt van ziekenhuis en de medisch specialist in dienstverband bij het ziekenhuis;*

Scheidsgerecht: *het Scheidsgerecht Gezondheidszorg;*

Artikel 2 De medische staf

2.1 *Het ziekenhuis heeft een medische staf.*

2.2 *Alle medisch specialisten en – in indien hiervoor gekozen is - daarmee gelijk gestelde beroepsbeoefenaren werkzaam in het ziekenhuis in dienstverband, dan wel in een MSB, niet zijnde waarnemers, maken deel uit van de medische staf. Voorgenoemde ontslaat waarnemers niet van de plicht om zich wel te houden aan regelingen die in de medische staf worden vastgesteld.*

- 2.3 *De medische staf stelt een stafreglement op dat onder meer voorziet in de instelling van een bestuur medische staf. Als de medische staf zowel bestaat uit medisch specialisten in dienstverband als medisch specialisten werkzaam in een of meer MSB's, bestaat het bestuur uit een evenredige vertegenwoordiging van deze groepen van medisch specialisten.*
- 2.4 *Het contact tussen de medische staf en de raad van bestuur wordt onderhouden door het bestuur medische staf. De raad van bestuur en het bestuur medische staf vergaderen daartoe regelmatig. Raad van bestuur en het bestuur van de medische staf maken in dit kader afspraken over de frequentie van het overleg.*
- 2.5 *Het contact van de medische staf met de raad van toezicht van het ziekenhuis verloopt door tussenkomst van de raad van bestuur, tenzij dringende redenen rechtvaardigen dat het bestuur medische staf zich rechtstreeks tot de raad van toezicht wendt, in welk geval het bestuur medische staf daarvan met opgave van redenen tevoren mededeling doet aan de raad van bestuur.*

Artikel 3   Advies en overeenstemming inzake kwaliteit en veiligheid

- 3.1 *Desgevraagd of op eigen initiatief kunnen zowel medische staf als raad van bestuur voorstellen doen en adviezen geven over algemene regelingen inzake kwaliteit en veiligheid.*
- 3.2 *Medische staf en raad van bestuur stellen algemene regelingen inzake kwaliteit en veiligheid vast wanneer zij hierover overeenstemming hebben bereikt. Onder vaststelling van algemene regelingen wordt tevens begrepen de geheel of gedeeltelijke wijziging, aanvulling of intrekking ervan.*
- 3.3 *Over de inhoud van de regelingen inzake kwaliteit en veiligheid dienen bestuur en medische staf overeenstemming te bereiken wanneer de inhoud hiervan gelijk is voor alle medisch specialisten ongeacht werkvorm. Het betreft in ieder geval de volgende onderwerpen:*
- *het verlenen van medewerking aan accreditatie;*
  - *het deelnemen aan kwaliteits- en opleidingsvisitaties van individuele vakgroepen door de wetenschappelijke verenigingen;*
  - *het verlenen van medewerking aan onderzoek en behandeling van klachten op het gebied van patiëntenzorg;*
  - *het actief deelnemen in en uitvoering geven aan kwaliteitsverbeteringstrajecten;*
  - *het volgen van geaccrediteerde bij- en nascholing;*
  - *bijdrage aan de continuïteit van de patiëntenzorg*
  - *het verzorgen van patiënten begeleiding;*
  - *het participeren in de coördinatie van medisch specialistische zorg;*
  - *bijdragen aan een toereikende documentatie van het zorgproces;*
  - *de vereiste zorgvuldigheid in het kader van de dossiervoering;*
  - *het deelnemen aan de evaluatie van het individueel functioneren van de medisch specialist onder verantwoordelijkheid van de medisch staf (IFMS);*
  - *het melden van fouten, ongevallen en near accidents aan de daartoe ingestelde commissie;*
  - *het melden van incidenten aan de Meldingscommissie Incidenten Patiëntenzorg (MIP);*
  - *de bijdrage aan en interpretatie van kwaliteitsindicatoren;*
  - *het vaststellen van indicatoren voor zover niet landelijk verplichtend;*
  - *het hebben van complicatieregistraties en het bespreken hiervan;*
  - *maatregelen met betrekking tot hygiëne en infectiepreventie;*
  - *bijdrage aan deskundigheidsbevordering binnen de organisatie.*

- 3.4 *Algemene regelingen inzake kwaliteit en veiligheid kunnen slechts worden gewijzigd door het sluiten van een nadere overeenkomst.*
- 3.5 *Als tussen de raad van bestuur en de medische staf, geen overeenstemming wordt bereikt over een overeen te komen algemene regeling inzake kwaliteit en veiligheid, dan kan de raad van bestuur namens het ziekenhuis als eindverantwoordelijke voor de kwaliteit en veiligheid van zorg door middel van een voorziening een algemene regeling treffen.*
- 3.6 *In geval de medische staf zich niet met een door de raad van bestuur getroffen regeling kan verenigen, staat daartegen binnen 30 dagen beroep open bij het Scheidsgerecht, als bedoeld in artikel 7.*
- 3.7 *Als de in het vorige lid vermelde termijn eindigt op een zaterdag, zondag of een algemeen erkende feestdag, wordt deze met overeenkomstige toepassing van de Algemene Termijnen Wet verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is*

Artikel 4 Nadere regelingen

- 4.1 *Regelingen inzake kwaliteit en veiligheid die voor een te onderscheiden groep medisch specialisten een andere invulling krijgen worden door de raad van bestuur met betreffende te onderscheiden groep medisch specialisten overeengekomen.*
- 4.2 *Regelingen of beleidsvoornemens inzake zorgverlening, organisatie en bedrijfsvoering worden door de raad van bestuur overeengekomen met respectievelijk voor advies voorgelegd aan elke te onderscheiden groep van medisch specialisten.*

Artikel 5 Duur en wijzigingen van de Overeenkomst medische staf – raad van bestuur

- 5.1 *Deze Overeenkomst verhouding medische staf – raad van bestuur is aangegaan voor onbepaalde tijd.*
- 5.2 *Wijzigingen en aanvullingen op deze overeenkomst kunnen slechts plaatsvinden indien hierover overeenstemming is bereikt tussen de raad van bestuur en de meerderheid van de medische staf.*

Artikel 6 Rangorde

- 6.1 *In geval van strijd van een regeling inzake kwaliteit en veiligheid tussen medische staf en raad van bestuur met regeling tussen een te onderscheiden groep van medisch specialisten en raad van bestuur, prevaleert de regeling met de medische staf.*
- 6.2 *In geval van strijd van een regeling inzake strategisch ziekenhuisbeleid tussen een te onderscheiden groep van medisch specialisten en de raad van bestuur met een regeling tussen medische staf en raad van bestuur die uitsluitend de beroepsuitoefening van deze groep betreft, prevaleert de regeling met de een te onderscheiden groep van medisch specialisten.*
- 6.3 *Bij strijdigheid van een regeling tussen medische staf en raad van bestuur met de inhoud of de strekking van het AMS of de arbeidsovereenkomst prevaleert de AMS dan wel de dienovereenkomstige bepalingen in de arbeidsovereenkomst.*

Artikel 7   **Geschillenregeling**

- 7.1 *Partijen trachten alle geschillen welke mochten ontstaan naar aanleiding van deze Overeenkomst bij voorkeur in onderling overleg tot een oplossing te brengen, zonodig met behulp van een in gezamenlijk overleg te benoemen bemiddelaar (mediator).*
- 7.2 *Indien met betrekking tot geschillen door partijen geen vergelijk wordt bereikt of redelijkerwijs niet kan worden verwacht zullen deze geschillen worden beslecht door het Scheidsgerecht overeenkomstig zijn dan geldende reglement.*